

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 1 декември 2020 г.
(OR. en)

13567/20

RECH 483
COMPET 611

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
Относно:	Заклучения на Съвета относно новото европейско научноизследователско пространство

Приложено се изпращат на делегациите посочените по-горе заключения на Съвета, одобрени от Съвета чрез писмена процедура на 1 декември 2020 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА ОТНОСНО

НОВОТО ЕВРОПЕЙСКО НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКО ПРОСТРАНСТВО

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

КАТО ПРИПОМНЯ

- Резолюцията на Съвета от юни 2000 г.¹ за създаване на европейско пространство за научни изследвания и иновации;
- факта, че на заседанието си през март 2002 г. в Барселона Европейският съвет² постигна съгласие, че общите разходи за научни изследвания, развойна дейност и иновации в Съюза следва да бъдат увеличени с цел да се доближат до 3% от БВП;
- член 179 от Договора за функционирането на Европейския съюз относно създаването на европейско научноизследователско пространство;
- заключенията на Европейския съвет от февруари 2011 г.³, в които се потвърждава, че Европа се нуждае от единно научноизследователско пространство, за да привлича таланти и инвестиции, и се призовава за създаването на истински единен пазар на знания, научни изследвания и иновации;
- съобщението на Комисията от юли 2012 г.⁴ и заключенията си от 2012 г. на тема „Засилено партньорство в рамките на европейското научноизследователско пространство за върхови постижения и растеж“⁵, в които бяха договорени сегашните приоритети на европейското научноизследователско пространство (ЕНП);

¹ ОВ С 205, 19.7.2000 г., стр. 1

² SN 100/1/02

³ EUCO 2/11

⁴ 12848/12

⁵ 17649/12

- заключенията си от 2013 г.⁶ на тема „Подобряване и фокусиране на международното сътрудничество на ЕС в областта на научните изследвания и иновациите — стратегически подход“, в които международното измерение се признава за важна част от ЕНП;
- заключенията си от май 2015 г.⁷ относно пътната карта за европейското научноизследователско пространство за периода 2015—2020 г., които послужиха като основа за последващите национални планове за действие относно ЕНП на държавите членки;
- заключенията си от декември 2015 г.⁸ относно насърчаването на равенството между половете в рамките на европейското научноизследователско пространство;
- заключенията си от май 2016 г. относно прехода към система на отворената наука⁹;
- заключенията си от ноември 2016 г.¹⁰, озаглавени „Мерки за подпомагане на изследователи в начален етап на кариерата си, за повишаване на привлекателността на научните кариери и насърчаване на инвестициите в човешки потенциал за научноизследователска и развойна дейност“;
- заключенията си от май 2018 г.¹¹ относно „Европейски облак за отворена наука (EOSC)“;
- заключенията си от ноември 2018 г.¹² относно управлението на европейското научноизследователско пространство, в които Комисията се приканва да публикува до средата на 2020 г. ново съобщение относно ЕНП за периода след 2020 г., като във връзка с тях беше изготвен план за действие на Комитета за европейското научноизследователско пространство и иновациите (ERAC);
- заключенията на Европейския съвет от март 2019 г.¹³, в които ЕС се призовава да увеличи инвестициите в научни изследвания и иновации, за да запази в световен мащаб конкурентоспособността си в ключови технологии и в стратегически вериги за създаване на стойност;

⁶ COM(2012) 497 final

⁷ 9351/15

⁸ 14846/15

⁹ 9526/16

¹⁰ 15013/16

¹¹ 9291/18

¹² 14989/18

¹³ EUCO 1/19

- Стратегическата програма на ЕС за периода 2019—2024 г.¹⁴, в която се подчертава, че трябва да се увеличат усилията в научноизследователската област, по-специално чрез преодоляване на разпокъсаността на европейските научноизследователски и развойни дейности и иновации, и се отчита, че трябва да полагаме повече усилия, за да гарантираме равенството между жените и мъжете, както и правата и равните възможности за всички;
- становището относно бъдещето на ЕНП, прието от ERAC през декември 2019 г.¹⁵, в което се очертават основните елементи на „новото ЕНП“;
- съобщението на Комисията от септември 2020 г.¹⁶, озаглавено „Ново ЕНП за научни изследвания и иновации“.

I. ПОЛИТИЧЕСКИ КОНТЕКСТ

1. ПОДЧЕРТАВА колко е важно изпълнението на стратегическата програма на лидерите за периода 2019—2024 г., в която са застъпени най-неотложните предизвикателства, като акцентът се постави върху защитата на гражданите и свободите, развива се силна и жизнеспособна икономическа база, изгражда се неутрална по отношение на климата, зелена, справедлива и социална Европа и се насърчават европейските интереси и ценности на световната сцена.
2. Във връзка с това ПРИВЕТСТВА също така новите приоритети на Комисията за периода 2019—2024 г., които са насочени към основните области в процес на трансформация и включват превръщането на Европа в първия неутрален по отношение на климата континент („Европейски зелен пакт“), разработването на нов подход към иновациите, съгласно посоченото в „Новата промишлена стратегия“ („Икономика в интерес на хората“), значението на „световното здравеопазване“, укрепването на отговорното глобално лидерство на Европа („По-силна Европа на световната сцена“), осигуряването на повече възможности за хората благодарение на ново поколение технологии („Европа, подготвена за цифровата ера“), „Нов тласък за европейската демокрация“ и „Утвърждаване на европейския ни начин на живот“, и имат за цел да гарантират доброто здраве на планетата, подготвянето на Европа за новия цифров свят и разширяването на нейния технологичен суверенитет. ПРИЗНАВА, че за да се постигнат тези приоритети и да се гарантират устойчивият растеж на производителността и конкурентоспособността на Европа, е необходимо да се разработи преобразяваща и ориентирана към бъдещето стратегия за научни изследвания, иновации и тяхното разпространение.

¹⁴ Приета от Европейския съвет на 20 юни 2019 г.

¹⁵ ERAC 1201/20

¹⁶ 11400/20 + ADD1

3. ОТЧИТА напредъка в осъществяването на ЕНП, по-специално въз основа на пътната карта за ЕНП и националните планове за действие относно ЕНП, застъпващи настоящите приоритети във връзка с ЕНП, които са свързани основно с подобряването на качеството на системите за научни изследвания и иновации в цяла Европа и тяхното взаимодействие. ОТБЕЛЯЗВА със загриженост забавянето на напредъка в Съюза и неравномерния му ритъм¹⁷. Във връзка с това ПРИВЕТСТВА новите амбиции относно ЕНП, които бяха отразени в становището на ERAC относно бъдещето на ЕНП и в съобщението на Комисията на тема „Ново ЕНП за научни изследвания и иновации“. ИЗТЪКВА, че Комисията и държавите членки трябва да създадат заедно и съвместно да въведат това „ново ЕНП“ на всички равнища, за да се гарантира справедливо и балансирано съвместно ангажиране в целия Съюз.
4. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да подкрепят развитието на „новото ЕНП“ във всички части на Рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации, наред с другото чрез мобилизиране на други предложени политики и програми на ЕС, включително Механизма за възстановяване и устойчивост, инструментите на политиката на сближаване, програмата „Цифрова Европа“ и инструмента за техническа подкрепа. ПОДЧЕРТАВА, че Рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации е най-важният инструмент на равнище ЕС за подкрепа и въвеждане на ЕНП.

II. ЦЕЛИ НА „НОВОТО ЕНП“

5. ОПРЕДЕЛЯ „новото ЕНП“ като пространство, което е ориентирано към изследователите, основава се ценности и високи постижения и е насочено към оказването на въздействие, и в което изследователите, знанията и технологиите се подпомагат и могат да се движат свободно. Това „ново ЕНП“ следва да се основава на споделени отговорности и участие на заинтересованите страни и гражданите, като се изгражда върху многообразието и предимствата на европейските екосистеми за научни изследвания и иновации и възприема подход, адаптиран към интелигентната насоченост, и в което по-специално фундаменталните научни изследвания играят важна роля за гарантиране на високите постижения, привлекателността и конкурентното предимство на екосистемите за научни изследвания и иновации.

¹⁷ Доклад за напредъка на ЕНП от 2018 г.

6. ПОДЧЕРТАВА, че дейностите в областта на научните изследвания и иновациите, които обхващат пълния спектър — от фундаментални до приложни — научни изследвания и иновации, и знанията, които те създават, имат стойност, която далеч надхвърля приноса им за устойчивия растеж и създаването на работни места, като допринасят съществено за преодоляване на обществените предизвикателства и представляват крайъгълен камък на разработването на политики, основани на ценности и факти, а оттам и на нашите европейски демокрации. ИЗТЪКВА, че е важно да се поддържа отвореният подход спрямо международното сътрудничество с оглед постигане на целите на „новото ЕНП“, така че да се подкрепя ролята на Европа като глобален лидер, и СЧИТА, че асоциираните държави са ключови партньори на „новото ЕНП“.
7. ИЗТЪКВА важната роля на научните изследвания и иновациите за възстановяването на Европа, като същевременно се улеснява и се ускорява цифровият и екологичният преход, засилва се издръжливостта на кризи и подготвеността за тях и се подкрепя конкурентното предимство на Европа. ПОДЧЕРТАВА важната роля, която играе политиката относно научните изследвания и иновациите за привличането на бизнес инвестиции в тях, внедряването на нови технологии и подпомагането на усвояването на знания и технологии в съответните области на политиката, за да се даде възможност на европейските предприятия да разработват нови продукти и услуги, които да могат да се конкурират успешно на световните пазари и да осигуряват ефективни решения на обществените предизвикателства, като по този начин допринасят за технологичния суверенитет.
8. ПОДЧЕРТАВА потенциала на по-тесното сътрудничество и по-тесната координация по въпросите на научните изследвания и иновациите в ЕНП между регионалното, националното и европейското равнище, така че да се увеличи максимално въздействието на инвестициите с оглед постигане на общите цели на политиката по ефективен и насочен към оказването на въздействие начин, в т.ч. за да се намали разделението в областта на научните изследвания и иновациите в рамките на Съюза.
9. ИЗТЪКВА, че „новото ЕНП“ следва да продължи да подобрява качеството на системите за научни изследвания и иновации и взаимовръзките им в цяла Европа, като същевременно допринася за по-добро взаимодействие между политиките в областта на научните изследвания и иновациите и други области на политиката, по-специално политиките в областта на висшето образование и промишлените политики, и да осигурява по-ефективно взаимодействие с обществото.

10. ПРИЗОВАВА държавите членки и Комисията да дадат приоритет на инвестициите в „новото ЕНП“ и ПОТВЪРЖДАВА ОТНОВО целта размерът на инвестициите в научноизследователска и развойна дейност (НИРД) да бъде 3% от БВП на ЕС¹⁸. ПРИКАНВА държавите членки да определят инвестиционни цели на национално равнище, по-конкретно що се отнася до усилията на публичните органи в областта на НИРД. ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ предложенията на Комисията за включване на нова цел за усилията на публичните органи в размер на 1,25% от БВП на ЕС, която да бъде постигната от държавите членки до 2030 г. по координиран на равнище ЕС начин, и на две нови доброволни цели, според които държавите членки се ангажират да заделят до 2030 г. 5% от националното публично финансиране в областта на НИРД за съвместни програми и европейски партньорства и да увеличат с 50% инвестициите в НИРД в държави, които са под средната за ЕС интензивност на НИРД¹⁹.
11. ИЗТЪКВА, че „новото ЕНП“ трябва да се конкретизира в по-голяма степен и да е с по-голямо въздействие и по-релевантно за изследователите, новаторите, заинтересованите страни в областта на научните изследвания и иновациите и гражданите в цяла Европа. Във връзка с това ПОДЧЕРТАВА добавената стойност на конкретните действия за ЕНП като част от политиката относно ЕНП, която следва да бъде разработена съвместно по системен и своевременен начин и прилагана между държавите членки и Комисията по начин, който увеличава максимално въздействието в цяла Европа с цел укрепване на националните екосистеми, създаване на динамика и гарантиране на политически ангажимент. ПОДЧЕРТАВА, че разнообразието от рамки на политиките в областта на научните изследвания и иновациите в държавите членки налага доброволен подход при изпълнението на конкретни действия за ЕНП, като същевременно се цели широко участие. ОТЧИТА потенциала на стартирането през 2021 г. на пилотни действия за ЕНП, ползващи се с широка политическа подкрепа и изпълнявани съвместно от критична маса държави членки и Комисията, с цел да се запази политическият импулс в приоритетните области на действие в целия Съюз и да се осигурят възможности, които надхвърлят кръга на участващите държави и са от полза за всички държави членки.

¹⁸ В стратегията „Европа 2020“ се предвижда цел за „подобряване на условията за иновации, научноизследователска и развойна дейност“, по-специално с оглед „увеличаване на комбинираните публични и частни инвестиции в НИРД до 3% от БВП“ до 2020 г., като 2/3 следва да идват от частния сектор и 1/3 от публичния сектор.

¹⁹ Брутните вътрешни разходи за НИРД обхващат всички разходи за научноизследователска и развойна дейност, извършени на националната територия през конкретен референтен период (методическо ръководство „Фраскати“, 2015 г.). Брутните вътрешни разходи за НИРД обхващат публичните и частните разходи за НИРД. Това е съвкупността за НИРД в четири институционални сектора: предприятия; държавно управление; висше образование; нетърговски организации.

III. ПРИОРИТЕТНИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ЕНП

12. ПОДЧЕРТАВА, че целите на „новото ЕНП“ трябва да се превърнат в конкретни действия за ЕНП в съответствие с описаните по-долу четири приоритетни области. ПРИЗОВАВА държавите членки и Комисията да постигнат бързо съгласие по политиката относно ЕНП, като ВЗЕМАТ НАДЛЕЖНО ПОД ВНИМАНИЕ предложената от Комисията пътна карта за ЕНП като важна отправна точка.

A. ЗАДЪЛБОЧАВАНЕ НА ЕНП — РАМКОВИ УСЛОВИЯ

13. ОПРЕДЕЛЯ елемента „задълбочаване на ЕНП“ като обща цел на ЕС и неговите държави членки да се стремят към по-добри условия на работа, пригодност за заетост и други релевантни рамкови условия на всички равнища, за да се отключи изцяло потенциалът за сътрудничество и свързаността в ЕНП на равнище изследователи, проекти, програми и институции.
14. ПРИКАНВА държавите членки да продължат да реформират националните си системи за научни изследвания и иновации и съответните си институции и организации, като ги направят по-привлекателни, оперативно съвместими, приобщаващи и конкурентоспособни; ПОДЧЕРТАВА, че освен високите постижения, ориентацията към оказване на въздействие и подходящите инвестиции и ресурси, ключови компоненти за една стабилна европейска система за научни изследвания и иновации са етиката и общите ценности — включително интегритетът на научните изследвания, свободата на научноизследователската дейност, надеждната партньорска оценка, равенството и многообразието.
15. ПРИЗНАВА ролята на Комисията за поощряването и осигуряването на стимули за реформите и инвестициите на държавите членки с цел постигане на по-добра оперативна съвместимост в ЕС както чрез финансова подкрепа посредством съответните програми и инструменти на ЕС, по-конкретно Рамковата програма на ЕС за научни изследвания и иновации, така и чрез редовни диалози и съответни инструменти за подкрепа на политиката, надхвърлящи рамките на финансовата подкрепа, включително чрез предоставяне на анализ, насоки, консултации, техническа подкрепа, мониторинг и анализ на данни.

16. ПРИЗОВАВА Комисията и участващите държави да продължат да разработват и прилагат Европейския облак за отворена наука и неговите рамкови условия като пилотно действие на ЕНП с цел задълбочаване на ЕНП, по-специално като продължат да обединяват в цяла Европа инфраструктури и услуги за научноизследователски данни и да насърчават отворения и съвместен обмен на знания и данни и оперативната съвместимост в рамките на ЕНП, така че да функционира под тристранно управление като надеждно, сигурно и функционално пространство за данни за научни изследвания и иновации и платформа за услуги в Европа и да се свързва с тематични пространства от данни, като например общото европейско пространство на здравни данни.
17. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки съвместно да разработват и изпълняват действия в областта на ЕНП в тясно сътрудничество със заинтересованите страни в областта на ЕНП, които да са насочени към основните предизвикателства пред задълбочаването на ЕНП. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да постигнат съгласие по приоритетни действия като част от политиката относно ЕНП за 2021 г., включително действия в следните области:
- i. **Научноизследователски кариери:** ИЗТЪКВА, че повишаването на привлекателността на научноизследователската кариера е изключително важен елемент от „новото ЕНП“ благодарение на осигуряването на привлекателни и безопасни условия на труд и заетост с цел по-устойчиви и привлекателни кариери на изследователите, а оттук и за привличане и задържане на отлични изследователи; ПРИКАНВА Комисията и държавите членки да разработят съвместно усъвършенствана „Европейска рамка на компетентностите за научноизследователските кариери“, включително в областта на научноизследователските инфраструктури, като последващи действия във връзка с „Европейската харта на изследователите“ и „Кодекса за поведение при подбора на изследователи“, като се вземат предвид отворената наука, равенството между половете, цифровите умения, оценката на научните изследвания, диверсификацията на научноизследователските кариери и различните пътища на професионално развитие, както и съответните допълнителни елементи от Европейската програма за умения²⁰ и „поканата за действие от Загреб“; ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ предложенията, направени от Комисията в съобщението за ЕНП, включително за инструментариум за подкрепа на научноизследователските кариери и инициативата ERA4You, с цел укрепване, наред с другото, на сътрудничеството и мобилността между академичните среди и бизнеса.

²⁰ 9349/20

- ii. **Полезни взаимодействия: ПРИВЕТСТВА** подновените усилия за създаване и използване на полезни взаимодействия между европейските инструменти за финансиране, с цел да се увеличи максимално въздействието на различните източници на финансиране, така че да се гарантира ефективен двоен преход и бързо възстановяване, по-конкретно между бъдещата програма „Хоризонт Европа“, „Еразъм+“, фондовете на политиката на сближаване (ЕФРР, ЕСФ + и Кохезионния фонд), Next Generation EU, програмата „Единен пазар“, инструментите за външна дейност на ЕС, EU4Health и програмата „Цифрова Европа“, и **НАСТОЙЧИВО ПРИКАНВА** Комисията да предостави практически насоки и рационализирани инструменти на държавите членки относно най-добрите начини за осъществяване на тези взаимодействия на национално и регионално равнище.
- iii. **Свобода на научните изследвания/академична свобода: ОТЧИТА** усилията в рамките на процеса от Болоня за укрепване и наблюдение на академичната свобода в сектора на висшето образование на 49-те държави, участващи в европейското пространство за висше образование (ЕПВО). **ПРИВЕТСТВА** декларацията от Бон относно свободата на научните изследвания, приета на 20 октомври 2020 г., и комюникето на министрите относно академичната свобода, прието по време на конференцията на ЕПВО в Рим на 19 ноември 2020 г., като обща отправна точка за гарантиране и укрепване на свободата на научните изследвания/академичната свобода и **ПРИЗОВАВА** Комисията, държавите членки и академичните институции да следят отблизо опита от процеса от Болоня и да направят оценка на неговото влияние върху научните изследвания, както и да работят заедно, по-специално по отношение на евентуалните показатели и методите за оценка и наблюдение и тяхното значение за по-нататъшното укрепване на свободата на научните изследвания в рамките на ЕНП.
- iv. **Свързване на ЕНП и ЕПВО: ИЗТЪКВА**, че трябва да се развият по-силни взаимодействия и взаимовръзки между ЕНП, ЕПВО и свързаните с висшето образование елементи на европейското пространство за образование; **НАБЕЛЯЗВА** институционалните трансформации, научноизследователските кариери, научното образование, обучението, международното сътрудничество и разпространението на знания като възможни области на по-активно сътрудничество. **ПОДКРЕПЯ** по-нататъшното развитие на „европейските университетски алианси“, които са водещ пример за модерни и приобщаващи висши учебни заведения в една бъдеща Европа. **ВЗЕМА ПОД ВНИМАНИЕ** предложението на Комисията да разработи пътна карта, съдържаща действия за създаване на полезни взаимодействия между висшето образование и научните изследвания.

- v. **Научноизследователски инфраструктури:** ПОДЧЕРТАВА, че е необходимо да се инвестира по устойчив начин в националните и европейските научноизследователски инфраструктури през целия им жизнен цикъл, за да им се даде възможност да допринасят за постигането на отлични резултати във фундаменталните и приложните науки и да осигурят всеобхватните знания, които са необходими за справяне с настоящите и бъдещите предизвикателства; НАСЪРЧАВА държавите членки, асоциираните държави и Комисията, като се основават на Бялата книга „Making Science Happen“ на Европейския стратегически форум за научноизследователски инфраструктури (ESFRI), да работят за развитието на една по-ефективна и по-устойчива европейска екосистема от научноизследователски инфраструктури като ключов ресурс на „новото ЕНП“ и да се възползват в пълна степен от съществения му принос за обмена на данни и контрола на качеството на данните в съответствие с принципите FAIR. ПРИПОМНЯ, че осигуряването на достатъчен свободен достъп до националните и транснационалните научноизследователски инфраструктури, засилването на сътрудничеството и интеграцията помежду им в целия ЕС и подобряването на обмена на информация относно съществуващия капацитет, например чрез национални пътни карти за научноизследователските инфраструктури и процеса по линия на ESFRI, са от ключово значение за постигане на високи постижения и приобщаване.
- vi. **Отворена наука:** ПОДЧЕРТАВА, че отворената наука, включително интегрирането на свободния достъп до публикациите и научноизследователските данни, играе решаваща роля за повишаване на въздействието, качеството, ефикасността, прозрачността и интегритета на научните изследвания и иновациите и сближава науката и обществото, като същевременно се отчитат легитимните правни аспекти и аспекти, свързани със сигурността и неприкосновеността на личния живот. НАСЪРЧАВА Комисията, държавите членки и заинтересованите страни да подкрепят и прилагат практиките на отворената наука в своите системи за възнаграждение и оценка по отношение на научните изследвания, изследователите и институциите, включително научноизследователските инфраструктури, и да засилят помежду си координацията на европейско равнище. ПРИВЕТСТВА стартирането на платформата за публикуване Open Research Europe. ОТЧИТА, че библиографското разнообразие, многоезичието и признаването на цялата научна продукция са важни елементи на политиката на ЕНП в областта на отворената наука.

**Б. НАСОЧЕНОСТ: ОСНОВАНИ НА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ
СЪВМЕСТНИ ИНИЦИАТИВИ С ДРУГИ ОБЛАСТИ НА ПОЛИТИКАТА В
ГЛОБАЛЕН КОНТЕКСТ**

18. ОПРЕДЕЛЯ елемента „насоченост“ като процес на стратегическа координация между научните изследвания и иновациите и други имащи отношение области на политиката с цел стратегическо ориентиране и приоритизиране на инвестициите в научни изследвания и иновации и подготовка за разработването и изпълнението на основани на научни изследвания и иновации инициативи на политиката, които допринасят за постигането на целите за устойчиво развитие (ЦУР) в цяла Европа и по света.
19. ПРИЗНАВА, че двойният — „зелен“ и „цифров“ — преход и устойчивото възстановяване са основните насоки за въплътяването на „Новото ЕНП“ в конкретни политики и действия за финансиране. НАБЛЯГА на значението на транснационалните инвестиции в научни изследвания и иновации и съвместните програми на регионално, национално и европейско равнище и ПРИЗОВАВА държавите членки да осигурят амбициозен принос към действията в рамките на ЕНП, насочени към този преход. ПОДЧЕРТАВА необходимостта от конкретни действия, за да се гарантира, че политиката в областта на научните изследвания и иновациите предоставя повече и адекватна подкрепа за усвояването на знания и технологии в различните области на политиката, включително за изпълнението на европейската промишлена стратегия. ИЗТЪКВА в този контекст значението на адекватните връзки в рамките на иновационните екосистеми и техните участници в цяла Европа, както и помежду им, за да се гарантира, че резултатите от научните изследвания се прилагат по-бързо в икономиката и обществото.
20. ПРИКАНВА Комисията и заинтересуваните държави членки да проведат през 2021 г. процес по съставяне на програма за пилотно действие на ЕНП за научни изследвания и иновации в областта на „зеления водород“, като същевременно осигурят съгласуваност с други свързани инициативи и без да се засяга значението на един по-широк подход на политиката за научните изследвания и иновациите в областта водорода, който да надхвърля това пилотно действие на ЕНП.

21. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки съвместно да разработват и изпълняват действия на ЕНП в тясно сътрудничество със заинтересованите страни в рамките на ЕНП, които да бъдат насочени към преодоляване на основните предизвикателства пред задълбочаването на ЕНП. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да се споразумеят за приоритетни действия като част от политическата програма за ЕНП през 2021 г., включително за действия в следните области:

- i. **Инициатива за европейска устойчивост:** ОТЧИТА мерките, предприети в отговор на пандемията от COVID-19, например плана за действие ERAvsCorona и съвместното създаване на европейско пространство на здравни данни от научноизследователски и електронни инфраструктури в рамките на Европейския облак за отворена наука (EOSC); ПРИЗНАВА необходимостта от продължаване на действията в отговор на предизвикателствата, породени от кризата, и от разработване на усъвършенствани структури за превенция и реагиране с цел повишаване на устойчивостта на Европа в бъдеще, включително споделено виждане по отношение на неприкосновеността на личния живот и други етични въпроси; ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да създадат средносрочна съвместна и координирана, основана на научните изследвания и иновациите инициатива на политиката, като вземат предвид приоритетите, залегнали в Механизма за възстановяване и устойчивост.

- ii. **Цифрова трансформация:** ПРИЗНАВА, че цифровата трансформация оказва дълбоко въздействие върху всички аспекти на „Новото ЕНП“; ПОДЧЕРТАВА, че цифровите технологии (5G мрежи, процесори и електронни компоненти, високопроизводителни изчислителни технологии, достъп до данни, обработване и анализ на данни) допринасят за европейския технологичен суверенитет; НАСЪРЧАВА Комисията и държавите членки да повишат степента на координация на национално и европейско равнище, по-специално по отношение на научноизследователските инфраструктури и електронните инфраструктури. ИЗТЪКВА потенциала на изкуствения интелект (ИИ) в това отношение. ПРИПОМНЯ, че е крайно необходим съгласуван, комплексен и стратегически подход към различните дейности, свързани с ИИ, на европейско и национално равнище, като се възприеме ориентиран към човека подход, основан на общи европейски ценности и етични принципи, между които социалното многообразие и равенството между половете, и се постави за цел стремеж към глобален обхват; ПРИЗОВАВА Комисията да продължи усилията си за създаване на общоевропейски мрежи за високи постижения в областта на ИИ, които да интегрират различните направления на свързаните с ИИ дейности, да обединяват знанията и резултатите от научните изследвания с цел постигане на максимално въздействие и да насърчават възприемането на приложения, основани на ИИ, в стратегически области както в Европа, така и в световен мащаб.
- iii. **Европейски партньорства в областта на научните изследвания и иновациите:** ПРИВЕТСТВА значителния напредък, постигнат в разработването на нов стратегически и комплексен подход към европейските партньорства в областта на научните изследвания и иновациите и в подготовката на новия „процес на стратегическо координиране“; ПОДЧЕРТАВА, че партньорствата, свързващи националните и европейските инвестиции и политическия ангажимент, също ще играят решаваща роля в новия елемент „насоченост“. ПРИЗОВАВА държавите членки да използват пълноценно потенциала на партньорствата, за да постигнат съвместно мащаб и обхват в Европа, за да работят ефективно по ЦУР, включително чрез предоставяне на подходящи национални финансови вноски и принос в натура, които да допълват инициативите на равнище ЕС. ПРИЗОВАВА Комисията да гарантира своевременното стартиране на процеса на стратегическо координиране на партньорствата.

- iv. **Разпространяване на знания:** ПОДЧЕРТАВА, че са необходими допълнителни усилия за влагането на интелектуалните и научните активи на Съюза в нови продукти и услуги, които да отговарят на обществените изисквания. ПРИЗОВАВА държавите членки и Комисията да насърчават отворената наука и отворените иновационни практики и да стимулират съвместното създаване на знания и технологии в Европа; ПРИВЕТСТВА инициативата на Комисията да преразгледа Препоръката на ЕК от 2008 г. относно управлението на интелектуалната собственост в дейностите по трансфер на знания и Кодекса на добрите практики в съответствие с новата промишлена стратегия за Европа и да разработи стратегия на ЕС за технологичните инфраструктури²¹, за да се улесни сътрудничеството и обменът на знания между европейските дружества и да се гарантира достъпът им до нужните умения и експертен опит.
- v. **EUREKA:** ОТЧИТА значителните постижения на EUREKA от гледна точка на приноса към ЕНП, включително външното му измерение, и ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да допринесат за по-нататъшното развитие на EUREKA като водеща паневропейска структура за осъществяване на двустранни и многостранни, близки до пазара дейности за научни изследвания и иновации от страна на промишлеността и академичните среди, по-специално с акцент върху двойния преход и с участието на малките и средните предприятия (МСП) и дружествата със средна пазарна капитализация, включително техния все по-значим потенциал за европейско и международно сътрудничество.

²¹ „Технологична инфраструктура“ означава съоръжения и ресурси, като например изпитвателни платформи, пилотни линии, демонстрационни съоръжения, съоръжения за изпитване или „живи лаборатории“, и свързаните с тях услуги, които се използват от публичните изследователски лаборатории или промишлеността за разработване, производство, изпитване и подобряване на високоиновативни технологии, валидирани в лабораторна среда, включително разработване на прототипи, определяне на производствен процес и процедури за изпитване; достъпът до тези инфраструктури е отворен за няколко потребители.

- vi. **Международно сътрудничество:** НАБЛЯГА на необходимостта от засилено партньорство между Комисията и държавите членки по отношение на споразуменията за сътрудничество в областта на науката, технологиите и иновациите (НТИ) и научната дипломация, за да се постигне по-консолидиран ангажимент с трети държави при пълно зачитане на принципите на реципрочност, отвореност, прозрачност, общи ценности, включително правата на човека и правата на интелектуална собственост, и по-голямо въздействие по отношение на общите за политиките на ЕС цели; ПРИЗОВАВА Комисията да координира в тясно сътрудничество с държавите членки политическия диалог с цел укрепване на установените отношения в областта на научните изследвания и иновациите и засилване на сътрудничеството с трети държави и региони, включително Африка, Източното и Южното партньорство, Евро-средиземноморския регион, както допълнително укрепване на инициативите за сътрудничество със Западните Балкани, и ИЗТЪКВА необходимостта от по-комплексен подход по отношение на запазването на стратегическата автономност на ЕС, като същевременно се запазва отворената икономика, включително чрез сътрудничеството с трети държави в областта на научните изследвания и иновациите. ПОДЧЕРТАВА необходимостта от повече усилия за координирано многостепенно прогнозиране, оценка и мониторинг на въздействието на сътрудничеството в областта на научните изследвания и иновациите извън Европа.

В. УЧАСТИЕ: ВИДИМОСТ И ЗНАЧЕНИЕ НА НАУЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИТЕ ЗА ОБЩЕСТВОТО

22. ОПРЕДЕЛЯ елемента „участие“ като съвместни усилия на ЕС и държавите членки за повишаване на видимостта на „Новото ЕНП“ в рамките на научноизследователската общност и за повишаване на видимостта и значението на научните изследвания и иновациите за обществото при разработването, изпълнението и обмена на знания в рамките на инициативи в областта на научните изследвания и иновациите на проектно, програмно и институционално равнище.
23. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да продължат да разработват и изпълняват гражданската научна кампания за „пластмасовите пирати“ като пилотно действие на ЕНП за насърчаване на компонента „взаимодействие“ в рамките на ЕНП с цел повишаване на осведомеността сред гражданите, и по-специално сред младите граждани, относно въздействието и ползите от научните изследвания и иновациите в тяхното ежедневие. НАСЪРЧАВА сътрудничеството с предложената мисия в областта на доброто състояние на океаните, моретата и крайбрежните и вътрешните води.
24. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки съвместно да разработват и изпълняват действия в областта на ЕНП в тясно сътрудничество със заинтересованите страни в рамките на ЕНП, които да търсят решения на основните предизвикателства пред стимулирането на взаимодействие с обществото. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да постигнат съгласие по приоритетни действия като част от политиката относно ЕНП за 2021 г., включително действия в следните области:
- i) **Кампании за гражданска наука:** ПРИЗОВАВА държавите членки и Комисията да организират поне веднъж на всеки две години общеевропейска кампания за гражданска наука с цел да се разпространят добри практики за стимулиране и възнаграждаване на участието на гражданите в разработването и прилагането на политики в областта на научните изследвания и иновациите в цяла Европа, така че да се засили доверието на гражданите в науката и да се улесни внедряването на науката, технологиите и иновациите. НАСЪРЧАВА синергиите между тези кампании за гражданска наука и предложените мисии по линия на „Хоризонт Европа“.

- ii) **Комуникация относно науката:** НАСЪРЧАВА държавите членки и Комисията да увеличат усилията си за подобряване на обществената осведоменост относно науката и технологиите, да стимулират популяризирането на науката и интереса на медиите, да стимулират научното образование и да предоставят на изследователите подходящо обучение и умения в областта на комуникацията относно науката. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да установят европейски политически подход за комуникацията относно науката, като обмислят идеята за обединена „мрежа на научните медии от ЕС“ която да предлага на европейската общественост, медиите и политиката достъп до актуална научна информация по текущи теми, за нова инициатива „Европейски столици на науката и иновациите“ и за дейности по изграждане на мрежи, насочени към по-добро свързване на съответните регионални, национални и европейски инициативи.

Г. ШИРОКО ПРИОБЩАВАНЕ И ДОСТЪП ДО ВИСОКИ ПОСТИЖЕНИЯ

25. ОПРЕДЕЛЯ елемента „приобщаване“ като широко, балансирано по отношение на половете и недискриминационно участие на изследователите и националните и регионалните субекти и заинтересованите страни в областта на научните изследвания и иновациите в цяла Европа в дейностите на ЕНП с цел пълноценно активиране и оползотворяване на потенциала на ЕНП да допринесе за постигането на целите на регионалната, националната и европейската политика посредством целенасочени мерки на национално равнище и/или на равнище ЕС за насърчаване и улесняване на отвореността и приобщаващия характер на мрежите за сътрудничество и за намаляване на разпокъсаността и различията между държавите членки и вътре в тях.
26. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да развият EURAXESS — пилотното действие на ЕНП за насърчаване на „приобщаването“ в рамките на ЕНП, — така че то да прерасне в платформа за таланти в рамките на ЕНП, която да е в състояние да преодолее съществуващите пречки пред балансираните модели на мобилност, като подпомага изследователите в тяхното професионално развитие в рамките на ЕНП, свързва изследователите и институциите, подобрява пригодността за заетост и оползотворяването на таланти и схемите за мобилност.

27. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки съвместно да разработват и изпълняват действия в рамките на ЕНП в тясно сътрудничество със заинтересованите страни от ЕНП, които да са насочени към преодоляване на основните предизвикателства пред задълбочаването на ЕНП. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да постигнат съгласие по приоритетни действия като част от програмата на политиката относно ЕНП през 2021 г., включително действия в следните области:

- i. **Движение на „мозъци“:** ОТНОВО ЗАЯВЯВА, че явлението „изтичане на мозъци“, което се корени в редица различия в социално-икономическите фактори на местно, регионално и национално равнище, все още представлява голямо предизвикателство във и за държавите членки и допринася за разделението в областта на научните изследвания и иновациите в рамките на ЕС. ОТЧИТА, че мобилността на изследователите, както географска, така и междусекторна, е основно измерение на „Новото ЕНП“ за постигане на резултати от световна класа. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да проследяват и препоръчват мерки за преодоляване на небалансираното движение на „мозъци“, включително системата на възнаграждение, модела на мобилност, условията на заетост, политиките за социална сигурност, преносимостта на стипендиите и пенсиите, както и междусекторната мобилност на изследователите.
- ii. **Равенство между половете:** ПРИПОМНЯ с голяма загриженост, че продължава да съществува значителен дисбаланс между половете, който не позволява на Европа да оползотвори пълния потенциал на своята система за научни изследвания и иновации в стремежа към високи постижения, и ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да поставят отново акцент върху равенството между половете и интегрирането на принципа на равенство между половете, включително чрез инструмента „планове за равенство между половете“ и интегрирането на измерението, свързано с равенството между половете, в съдържанието на научните изследвания и иновациите. ПРИКАНВА държавите членки и организациите за финансиране на научни изследвания да придвижат мерките, с които се гарантира, че отпускането на финанси за научни изследвания не се влияе от предубеждения, свързани с пола;

- iii. **Управление на науката:** ПРИЗНАВА нарастващата необходимост от професионализация на управлението на науката в научноизследователските организации и организациите за финансиране, включително чрез цифрови умения, за да се подобри способността им да участват в мрежи за сътрудничество в рамките на ЕНП; ПРИЗОВАВА Комисията да стартира пилотно действие за общоевропейска програма за изграждане на мрежи за ръководители в сферата на науката, включително ръководители на научноизследователска инфраструктура, и ВЗЕМА ПРЕДВИД добавената стойност на сътрудничеството между доставчиците на обучение в областта на управлението на науката, включително в сектора на висшето образование, за разработването на програми и насоки за управление в сферата на науката.
- iv. **Европейско сътрудничество в областта на науката и технологиите (COST):** ОТЧИТА COST като важен инструмент за научните изследвания и иновациите и портал за достъп до ЕНП, който насърчава европейското и международното сътрудничество в областта на научните изследвания, включително чрез неговия приобщаващ подход и подхода „отдолу нагоре“; ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да засилят ролята на COST като водещ инструмент за изграждане на мрежи в ЕНП чрез свързване, овластяване и задържане по-специално на млади учени, както и да подкрепят свободното движение на учени, включително развитието на научноизследователски кариери, по-конкретно чрез насърчаване на участието на съседните на ЕС държави, например чрез школи в рамките на COST и краткосрочни механизми за мобилност.

IV. СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ

28. ПРИКАНВА бъдещите председателства на Съвета на ЕС и Комисията да организират редовни политически диалози в подкрепа на насочените към оказване на въздействие инвестиции и реформи на национално и регионално равнище и мобилизирането на всички източници на финансиране и налични инструменти за подкрепа на политиките на европейско равнище, включително чрез конференции на министерско равнище относно ЕНП поне веднъж на две години, с цел да се набележат по-нататъшни действия за изпълнението на политическата програма за ЕНП и да се направи преглед на развитието и постиженията на текущите действия в областта на ЕНП.

29. ПРИЗОВАВА Комисията и държавите членки да разработят през 2021 г. програма за политиката за ЕНП и модел на многостепенно управление за реализиране на „Новото ЕНП“, който да обхваща разработването и изпълнението на действия в рамките на ЕНП, и КАТО СЕ ВЗЕМАТ ПРЕДВИД свързаните с управлението елементи в съобщението на Комисията за ЕНП, „Пакта за научни изследвания и иновации в Европа“ и „Форума на ЕНП за преход“. ПОДЧЕРТАВА, че разработването на новия модел на управление следва да се ръководи от следните принципи:

- **Приобщаване:** Участие на всички държави членки, включително регионалните органи, Европейския комитет на регионите, заинтересованите страни в областта на научните изследвания и иновациите и гражданското общество, когато е целесъобразно.
- **Ефективност:** Определяне на процеси на рационално управление, подходящи за разработване и изпълнение на действията на ЕНП, чрез набелязване на общи цели и вземане на решения относно необходимите стъпки за изпълнение на инициативите на ЕНП, включващи съответните секторни политики.
- **Съгласуваност:** Стремение към повече обмен и сътрудничество между регионалното и националното равнище и равнището на ЕС за справяне със структурните проблеми, попадащи в обхвата на политиката за научните изследвания и иновациите, и тези извън него.
- **Ефикасност:** Свързване с предложеното стратегическо планиране в рамките на „Хоризонт Европа“ за по-добро съгласуване на политиките и мерките в областта на научните изследвания и иновациите на ранен етап, като по този начин се разширява обхватът и въздействието на националните действия и действията на ЕС в областта на научните изследвания и иновациите.
- **Подход, основаван на факти:** Насърчаване, в тясно сътрудничество с Комисията, на преглед на системата за наблюдение на ЕНП, включително на нейните показатели и процедури за докладване, КАТО СЕ ВЗЕМЕ ПРЕДВИД предложението на Комисията за създаване на годишен индекс за ЕНП и се положат усилия за предоставяне на техническа и експертна помощ на държавите членки за подобряване на националните дейности за наблюдение на ЕНП и тяхната връзка с европейския семестър и изпълнението на планове им за възстановяване и устойчивост.
- **Значимост:** Обусловено от политиката определяне на приоритети, наред с другото чрез подпомагаща роля на Съвета, както и дебати за политиката чрез редовни конференции на министерско равнище относно ЕНП с участието на заинтересовани страни и партньори, не само от държавите членки, когато това е целесъобразно.

30. ПРИЗОВАВА Комитета за европейското научноизследователско пространство и иновациите (ERAC) да даде становище по въпроса дали и до каква степен може да се наложат законодателни действия и препоръки на Съвета за реализиране на „Новото ЕНП“.
31. ПРИКАНВА предстоящото португалско председателство да продължи работата по темата за „научноизследователските кариери“, а Комисията да представи за тази цел конкретни предложения във връзка с ЕНП.
-